

Bijlage behorende bij raadsvoorstelno. 2010/20/1 Visie externe veiligheid Roermond

Samenvatting van de visie externe veiligheid Roermond

Samenvatting van de visie externe veiligheid Roermond

Huidige situatie in beeld (Deel A van de visie)

In dit deel van de visie is de huidige situatie beschreven waaruit aandachtspunten naar voren zijn gekomen en welke in deel B gebruikt zijn bij het formuleren van de ambities.

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op enkele begrippen met betrekking tot externe veiligheid. Vervolgens wordt aandacht geschonken aan het bestaand beleidskader (structuurvisie Roermond 2001-2010, Regiovisie Midden-Limburg 2008-2028, Strategische visie Roermond 2020, Provinciaal Ontwikkelingsplan Limburg, Milieubeleidsplan gemeente Roermond 2008-2011 en de Gezamenlijke beleidsvisie Externe Veiligheid Limburg). In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk wordt de domeinenstructuur besproken. Hierin wordt aangegeven dat externe veiligheid geen op zichzelf staand thema is.

Het verbindt de domeinen risicobron, fysieke omgeving en beheersbaarheid.

Risicobron:	de risicovolle activiteiten, die onder de externe veiligheidswetgeving vallen;
Fysieke omgeving:	de huidige en toekomstige planologische situatie;
Beheersbaarheid:	de mogelijkheden tot hulpverlening bij een calamiteit en de bestrijding daarvan, alsmede de zelfredzaamheid.

In hoofdstuk twee tot en met vier zijn per domein de huidige externe veiligheidssituatie en toekomstige ontwikkelingen beschreven. In de laatste paragraaf van elk hoofdstuk zijn de aandachtspunten van elk domein samengevat.

Domein Risicobronnen (Hoofdstuk 2)

Er is een signaleringskaart gemaakt die u als bijlage bij dit voorstel aantreft. Op deze kaart is een compleet overzicht gegeven van de aanwezige risicobronnen in de gemeente Roermond die vallen onder de werkingssfeer van de externe veiligheidsregelgeving (Besluit externe veiligheid inrichtingen, Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, externe veiligheidsregelgeving voor buisleidingen). Dit betekent onder andere dat kleinere propaantanks, opslag van consumentenvuurwerk en chloorbleekloogopslagen (natriumhypochloriet) bij zwembaden niet zijn opgenomen op deze kaart. De regelgeving voor deze bedrijven is namelijk anders. Bij dit soort bedrijven is geen sprake van een plaatsgebonden risicocontour, groepsrisico, invloedsgebied en invulling van de verantwoordingsplicht maar wordt gewerkt met veiligheidsafstanden (effectafstanden). Deze veiligheidsafstanden hebben geen formele betekenis voor de ruimtelijke ordening. Er kan desondanks wel sprake zijn van letale effecten en gezondheidsschade buiten de inrichtingsgrens. Vanwege de afwijkende systematiek worden de inrichtingen waarvoor uitsluitend veiligheidsafstanden gelden niet verder beschouwd in deze visie.

Bedrijven

Uit de inventarisatie van de Bevi-inrichtingen blijkt dat er met betrekking tot het plaatsgebonden risico geen knelpunten zijn. Met uitzondering van de LPG-tankstations van Esso op de Maasbrug, maatschap Kok aan de Bosstraat te Swalmen en Total aan de Rijksweg te Herten is de omvang van het groepsrisico van de Bevi-inrichtingen gelegen onder oriëntatiewaarde. De oriëntatiewaarde van het groepsrisico werd voor het LPG-tankstation op de Maasbrug ten tijde van het in werking treden van het Bevi reeds overschreden en de overschrijding van de oriëntatiewaarde is door de realisatie van het Kazernevoortterrein nog verder toegenomen. Het college heeft aangegeven dat op basis van het gestelde in het LPG-convenant dit LPG-tankstation door de LPG-branche gesaneerd dient te worden.

Dit is aan de uitbater medegedeeld. Er zijn inmiddels hierover met de uitbater diverse gesprekken gevoerd. Voor de andere twee bovengenoemde LPG-tankstations werd de oriëntatiewaarde van het groepsrisico ten tijde van het in werking treden van het Bevi niet overschreden en is het bepaalde in het LPG-convenant niet van toepassing. Voor deze stations is invulling gegeven aan de verantwoordingsplicht.

Transport

Binnen de gemeente vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats over de A73, N271, N280, N293 en N570 (Keulsebaan). Na volledige openstelling van de tunnels van de A73 zal er geen doorgaand vervoer van gevaarlijke stoffen meer plaatsvinden over de N271. Er zijn geen knelpunten met betrekking tot het plaatsgebonden risico rond voornoemde wegen vastgesteld. Bij recent uitgevoerde risicoberekeningen met goed onderbouwde vervoersgegevens is gebleken dat er bij deze wegen geen sprake is van een overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico. De in het verleden uitgevoerde risicoberekeningen voor de A73 zijn uitgevoerd met vervoerscijfers die onvoldoende waren onderbouwd. Hierdoor zijn er te hoge aannames gemaakt.

Met betrekking tot het aspect externe veiligheid zijn er voor de Swalmtunnel en de Roertunnel in de A73 geen knelpunten. In de tunnels hebben we te maken met interne veiligheid en hiervoor zijn in de Wet aanvullende regels Tunnelveiligheid voldoende waarborgen opgenomen. De bouwkundige zaken met betrekking tot de tunnelveiligheid zijn geregeld via het Bouwbesluit.

Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Maas en het Lateraalkanaal levert geen knelpunten op voor het plaatsgebonden risico. Het groepsrisico is bovendien beperkt en ligt ruim onder de oriëntatiewaarde.

Het spoorvervoer van gevaarlijke stoffen levert geen knelpunten op betreffende het plaatsgebonden risico. De oriëntatiewaarde van het groepsrisico wordt op een aantal plaatsen overschreden. Het gaat dan met name om plekken binnen dicht bebouwd gebied, zoals de stationslocatie.

Buisleidingen

Uit berekeningen die door Gasunie zijn uitgevoerd is gebleken dat er in Roermond geen knelpunten aanwezig zijn met betrekking tot de hogedruk aardgastransportleidingen. Verder kan worden gesteld dat de oriëntatiewaarde van het groepsrisico nergens overschreden wordt.

Uit informatie van Defensie is gebleken dat de plaatsgebonden risicocontour van de defensiebrandstofleiding is gelegen op 13 meter van deze leiding. Er zijn geen knelpunten aangaande het plaatsgebonden risico. Daar de leiding gelegen is in het buitengebied komt het groepsrisico niet boven de oriëntatiewaarde uit.

Domein Fysieke omgeving (hoofdstuk 3)

In dit domein worden de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen geschetst in relatie tot de aanwezige risicobronnen. Verder wordt aandacht geschonken aan extra kwetsbare objecten binnen de gemeente.

In het Bevi worden woningen en objecten, waar doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn/of waar personen met een beperkte mate van zelfredzaamheid aanwezig zijn, als kwetsbare objecten getypeerd.

In het kader van deze visie wordt er een onderscheid gemaakt tussen kwetsbare en extra kwetsbare functies (objecten) omdat deze laatste functies vanuit externe veiligheid extra aandacht behoeven vanwege de lage mate van zelfredzaamheid.

Onder extra kwetsbare functies worden de volgende functies verstaan: basisscholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en andere functies waar groepen van verminderd zelfredzame personen verblijven, die zichzelf in een geval van een calamiteit met gevaarlijke stoffen niet of minder goed in veiligheid kunnen brengen. Uit de uitgevoerde inventarisatie is gebleken dat 11 extra kwetsbare functies momenteel gelegen zijn binnen 200 meter van de grotere transportassen (spoor, A73, N280, N293 en N570). Twee van deze extra kwetsbare objecten zijn gelegen binnen 200 meter van de Roertunnel. Door de ligging "boven" het dichte deel van de tunnel worden deze niet beschouwd als extra kwetsbaar.

Uit de inventarisatie is gebleken dat alle (toekomstige) grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn gelegen binnen het invloedsgebied van transportroutes. Dit betekent dat voor al deze ruimtelijke ontwikkelingen aandacht besteed dient te worden aan de verantwoording van het groepsrisico.

Domein Beheersbaarheid (hoofdstuk 4)

In dit domein staat de beheersbaarheid van de effecten als gevolg van calamiteiten bij de in Roermond aanwezige risicobronnen centraal. Het hoofdstuk van dit domein is onderverdeeld in bestrijdbaarheid en zelfredzaamheidsaspecten welke centraal staan binnen het beheersbaar maken van risico's van een calamiteit.

Bestrijdbaarheid en bluswatervoorzieningen

Onder het aspect bestrijdbaarheid worden de mogelijkheden van de brandweer verstaan om een uitbreiding van de calamiteit te voorkomen en om de effecten van een calamiteit bij een risicobron zo goed mogelijk te bestrijden. Over het algemeen zijn de voorzieningen ten aanzien van de bestrijdbaarheid voldoende aanwezig. Er zijn hierbij voor Roermond geen knelpunten vastgesteld. Er is echter wel veiligheidswinst te behalen bij de calamiteiten-bestrijding langs het spoor, de rijks- en provinciale wegen.

Tijdens de voorbereidingen van de aanleg van de A73 is met Rijkswaterstaat gepraat over het realiseren van bluswatervoorzieningen in de nabijheid van de weg. RWS heeft ervoor gekozen om bluswatervoorzieningen te realiseren bij verzorgingsplaatsen en bij bepaalde op- en afritten. In Roermond worden alleen bij de verzorgingsplaatsen bluswatervoorzieningen gerealiseerd. De op- en afritten liggen nabij het bebouwde gebied van Roermond en daar kan gebruik worden gemaakt van de brandkranen in het waterleidingnet.

Bereikbaarheid en opkomsttijden

In 2009 is in opdracht van het regiobestuur een "foto" gemaakt van iedere gemeente waarin de brandweezorg in een KIEO-ster (Kwaliteit in een oogopslag) tot uitdrukking komt. De diverse schakels uit de brandweezorg (veiligheidsketen) zijn belicht en in een score uitgedrukt. Voor de schakel repressie scoort de gemeente Roermond voldoende. In meer dan 80% van de inzetten voldoet de brandweer aan de opkomstnormen. Een zekere mate van overschrijding is toegestaan omdat de opkomsttijden richtlijnen zijn.

Sirenes

Het waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS, de sirenes) is voor het grondgebied van de gemeente Roermond niet geheel dekkend. Het Outletcenter, het Kazernevoortterrein, Oolderveste en de Zuidelijke Stadsrand worden niet (geheel) bereikt met de sirenes. Om deze gebieden te bereiken zou het WAS uitgebreid dienen te worden met 3 of 4 sirenes. Een en ander is afhankelijk van het bereik.

Door de zeer snelle ontwikkeling van Cell-Broadcast (de techniek waarmee via radiogolven tekstberichten naar mobiele telefoons in een specifiek gebied kunnen worden gezonden) zal in Nederland steeds meer gebruik worden gemaakt van deze techniek bij de burgeralarmering en verstrekking van crisisinformatie.

Er dient een bestuurlijke afweging gemaakt te worden of het noodzakelijk is om het WAS-systeem uit te breiden met extra sirenes of dat de ontwikkelingen met betrekking tot het gebruik van Cell Broadcast worden afgewacht. De kosten voor uitbreiding van het WAS-systeem bedragen circa € 50.000,00 (exclusief BTW, prijspeil 2006) per sirene.

Ambities en visie (Deel B)

Iedereen heeft te maken met risico's. De kans op een ongeval met gevaarlijke stoffen is klein maar de gevolgen kunnen enorm zijn. In figuur 1.1 is een overzicht opgenomen van "risicovolle activiteiten".

Activiteit	Kans op overlijden per jaar
Getroffen voor neerstortend vliegtuig	1 op de 10 miljoen
Verdrinking door dijkdoorbraak	1 op de 10 miljoen
Sterven door een bijensteek	1 op de 5,5 miljoen
Door de bliksem getroffen worden	1 op de 2 miljoen
Externe veiligheid (norm)	1 op de 1 miljoen (10^{-6})
Vliegen	1 op de 814.000
Werk in een gemiddeld bedrijf	1 op de 77.000
Lopen in het verkeer	1 op de 54.000
Fietsen	1 op de 26.000
Werk in landbouw en visserij	1 op de 14.000
Autorijden	1 op de 5.700
Brommer rijden	1 op de 5.000
Sigaret roken (pakje per dag)	1 op de 200

Figuur 1.1 De kans op overlijden

Hieruit blijkt dat brommer rijden, autorijden, fietsen, lopen in het verkeer, vliegen en werken in een gemiddeld bedrijf "risicovoller" zijn dan de in Nederland gehanteerde norm voor externe veiligheid.

De aandachtspunten uit deel A van de visie zijn gebruikt om in deel B de ambities te formuleren en daarmee een visie te geven.

De volgende ambities zijn geformuleerd:

- Nieuwe risicovolle inrichtingen blijven mogelijk op geschikte locaties
LPG-tankstations zijn mogelijk binnen de bebouwde kom, met uitzondering voor bestaande en toekomstige woongebieden, als voldaan wordt aan de wettelijke normen en de afweging van het risico zorgvuldig heeft plaatsgevonden. Verder geldt dat ten gevolge van de vestiging van een nieuw LPG-tankstation de oriëntatiewaarde van het groepsrisico niet overschreden mag worden.
- Vestiging van nieuwe risicovolle inrichtingen binnen de gemeente blijft in principe mogelijk, maar dan wel op plaatsen waar dit verantwoord wordt geacht. Zo zijn/worden nieuwe risicovolle activiteiten uitgesloten op diverse bedrijventerreinen. Risicovolle bedrijven zijn en blijven mogelijk op bedrijventerrein Roerstreek.

- Op bedrijventerrein Solvay kunnen ook bepaalde risicovolle bedrijven gehuisvest worden maar pas na een planologische afweging (onthefing).
Bedrijven met een groot effectgebied, zoals PGS15-opslagloodsen (opslagloodsen waar grote hoeveelheden, meer dan 10.000 kg, verpakte gevaarlijke stoffen, worden opgeslagen) worden in principe uitgesloten op bedrijventerrein Solvay. Op bedrijventerrein Willem-Alexander wordt nieuwvestiging van risicovolle bedrijven uitgesloten. De reeds aanwezige risicovolle bedrijven kunnen in de huidige bedrijfsomvang gehandhaafd blijven. Voor aanpassingen bij de bestaande bedrijven die leiden tot een toename van het externe veiligheidsrisico (plaatsgebonden risico en/of groepsrisico) zal een afweging op maat worden gemaakt. Bij de herziening van de bestemmingsplannen voor de terreinen Solvay en Willem-Alexander zal bekeken worden hoe een en ander in de regels kan worden opgenomen.
De plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6} -contour) van de risicovolle inrichting dient te liggen binnen de eigen perceelsgrens;

- Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zijn in principe gekoppeld aan een risicoplafond
Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zal in principe de oriëntatiewaarde van het groepsrisico als plafondwaarde gaan gelden. Alleen voor de spoor- en stationsomgeving zal hiervoor een uitzondering worden gemaakt. Deze uitzondering wordt gemaakt omdat de gemeente geen wezenlijk invloed kan uitoefenen op het spoorvervoer. Door het formuleren van deze ambitie kunnen in principe ruimtelijke ontwikkelingen in de spoor- en stationsomgeving na een zorgvuldige afweging gerealiseerd worden. Er zal steeds een afweging op maat worden gemaakt.

Met betrekking tot eventuele grote evenementen, die gelokaliseerd worden/zijn in de nabijheid van één of meerdere risicovolle activiteiten zal altijd een afweging op maat worden gemaakt;

- Extra kwetsbare groepen niet in de nabijheid van risico's plaatsen
Groepen van personen die zichzelf niet goed in veiligheid kunnen brengen zijn niet wenselijk nabij risicovolle activiteiten. De huisvesting van extra kwetsbare groepen (basisscholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en andere groepen van verminderd zelfredzame personen) vindt in principe plaats op meer dan 200 meter van de grote transportassen grote transportassen (spoor, A73, N280, N293, en N570). Voor bestaande situaties wordt gekozen voor een "sterfhuisconstructie". Dit betekent dat er in principe geen medewerking verleend zal worden aan plannen voor een omvangrijke uitbreiding of nieuwbouw ter plekke.
De omvang van het begrip "groep" dient nog nader bepaald te worden;

- Streven naar optimalisatie van beheersmaatregelen bij het spoor, de rijkswegen en de provinciale wegen
Veiligheidswinst is te behalen bij de calamiteitenbestrijding langs het spoor, de rijkswegen en de provinciale wegen in de gebieden gelegen buiten de bebouwde kom. Aandachtspunten hierbij zijn verbeteringen van:
 - o de bluswatervoorzieningen langs het spoor en voornoemde wegen;
 - o de bereikbaarheid en opstelplaatsen voor de hulpdiensten met betrekking tot deze locaties;
 - o de opkomsttijden naar deze locaties;
 - o de organisatie van de calamiteitenbestrijding.

Gelet op het gemeentegrens overstijgende karakter van bovengenoemde aandachtspunten dient een en ander in breder verband opgepakt te worden. Derhalve zal aan de regionale brandweer verzocht worden om een en ander gezamenlijk met de gemeenten, die het betreft, nader te onderzoeken en met aanbevelingen te komen.

In alle nieuwe ruimtelijke plannen worden bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid voor hulpdiensten zo goed mogelijk ingepast;

- Risicocommunicatie ter informatie en bewustwording
Risicocommunicatie wordt opgepakt op diverse schaalniveaus: van gemeentebreed tot bij grote ruimtelijke ontwikkelingen wordt aandacht besteed aan voldoende informatie over relevante risico's. Burgers worden op een juiste wijze ingelicht over de risico's binnen de gemeente;
- Realistische benadering van veiligheid bij ruimtelijke ontwikkelingen
Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt geambieerd om de nadruk te leggen op een realistische benadering. Niet alleen het worstcase scenario wordt geschetst, maar ook een reëel beeld van de kansen wordt benadrukt. In overleg met de lokale en regionale brandweer wordt een pakket van realistische en effectieve maatregelen opgesteld die voor de diverse ongevalsscenario's gebruikt kunnen worden;
- Het toepassen van verantwoordingskaders bij ruimtelijke plannen
Door het gegeven dat de invloedsgebieden van de diverse risicovolle activiteiten over nagenoeg de gehele stad zijn gelegen dient voor bijna elk ruimtelijk plan binnen de gemeente een verantwoording van het groepsrisico gegeven te worden. Om de verantwoordingsplicht bij dezelfde type risicobronnen te stroomlijnen zijn voor deze risicobronnen verantwoordingskaders opgesteld.

Gevolgen ambitieniveau voor de veiligheidssituatie

In de visie zijn duidelijke uitspraken gedaan over de wenselijkheid van risicovolle activiteiten in de gemeente. Vestiging van nieuwe risicovolle inrichtingen binnen de gemeente blijft in principe mogelijk, maar dan wel op plaatsen waar dit verantwoord wordt geacht. Zo zijn/worden nieuwe risicovolle activiteiten uitgesloten op diverse bedrijventerreinen. Risicovolle bedrijven zijn en blijven mogelijk op bedrijventerrein Roerstreek. Op bedrijventerrein Solvay kunnen ook bepaalde risicovolle bedrijven gehuisvest worden maar pas na een planologische afweging (onthefing). Bedrijven met een groot effectgebied, zoals PGS15-opslagloodsen (opslagloodsen waar grote hoeveelheden, meer dan 10.000 kg, verpakte gevaarlijke stoffen, worden opgeslagen) worden in principe uitgesloten op bedrijventerrein Solvay. Op bedrijventerrein Willem-Alexander wordt nieuwvestiging van risicovolle bedrijven uitgesloten. De reeds aanwezige risicovolle bedrijven kunnen in de huidige bedrijfsomvang gehandhaafd blijven. Voor aanpassingen bij de bestaande bedrijven die leiden tot een toename van het externe veiligheidsrisico (plaatsgebonden risico en/of groepsrisico) zal een afweging op maat worden gemaakt. Bij de herziening van de bestemmingsplannen voor de terreinen Solvay en Willem-Alexander zal bekeken worden hoe een en ander in de regels kan worden opgenomen. De plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6} -contour) van de risicovolle inrichting dient te liggen binnen de eigen perceelsgrens;

De ruimte langs de transportassen in Roermond, het spoor en de A73, zijn gewilde locaties voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Deze mogelijkheden tot nieuwe ontwikkelingen wil de gemeente dan ook optimaal benutten.

Derhalve wordt voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de spooromgeving en het stationsgebied geen risicoplaafond gehanteerd. Er zal steeds een afweging op maat worden gemaakt. Hierdoor blijft het mogelijk om in deze gebieden ruimtelijke ontwikkelingen te laten plaatsvinden.

Om ongewenste veiligheidsknelpunten te voorkomen zullen groepen van extra kwetsbare functies (basisscholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en andere groepen van verminderd zelfredzame personen) niet binnen 200 meter van de grotere grote transportassen (spoor, A73, N280, N293 en N570) worden toegestaan. Voor bestaande situaties wordt gekozen voor een "sterfhuisconstructie". Dit betekent dat er in principe geen medewerking verleend zal worden aan plannen voor een omvangrijke uitbreiding of nieuwbouw ter plekke.

Externe veiligheid in uitvoering (Deel C)

In dit deel van de visie worden de beschreven ambities uit deel B geconcretiseerd in diverse uitvoeringsacties. Het standaardiseren van de verantwoording van het groepsrisico is volledig uitgewerkt. Deze standaardisatie is vormgegeven via planologische kaders voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Per risicobron is een afzonderlijk planologisch kader opgesteld. De planologische kaders geven randvoorwaarden en handreikingen ten aanzien van de planning van functies, de gebiedsinrichting en veiligheidverhogende maatregelen. Door vast te houden aan het planologisch kader wordt beoogd op een verantwoorde wijze om te gaan met de situering van functies in een gebied en het beheersen van risico's op de omgeving hetgeen een belangrijk onderdeel vormt van de verantwoordingsplicht in het kader van het groepsrisico.

In dit deel is ook een standaardlijst met veiligheidsverhogende maatregelen opgenomen die door de regionale brandweer worden geadviseerd. Bij de verantwoording van het groepsrisico worden deze maatregelen standaard overgenomen om de veiligheid te verhogen. Deze standaardlijst zal bij de ontwikkeling van plannen worden verstrekt aan de planmakers.

In het laatste hoofdstuk van dit deel is een overzicht gegeven van de uitvoeringsacties die voortvloeien uit deze visie.